



1. Referentie

Referentie	Verhaest, D. & Omey, E. (2004). <i>The impact of overeducation and its measurement. Working Paper 2004/215</i> . Onuitgegeven onderzoeksrapport, UGent, Faculteit Economie en Bedrijfskunde.
Taal	Engels
ISBN - ISSN	/
Publicatievorm	Onderzoeksrapport

2. Abstract

De centrale focus van dit artikel is het meten van over- en ondereducatie en de invloed hiervan op jobtevredenheid, mobiliteit op de arbeidsmarkt, deelname aan training en vorming en loonverdiensten. Hierbij zijn vier alternatieve meetmethodes gebruikt. Het teken, de grootte en de significantie van de effecten verschillen in grote mate tussen de methodes. Wanneer gecontroleerd wordt voor bereikte scholingsgraad, zijn overgeschoolde werknemers minder tevreden, meer mobiel, nemen ze minder deel aan training en vorming en verdienen ze minder dan adequaat geschoolde werknemers. In geval van ondereducatie zijn er geen duidelijke resultaten. Wanneer gecontroleerd wordt voor vereiste scholing, kunnen geen duidelijke resultaten worden aangetoond voor jobsatisfactie en arbeidsmarktmobiliteit. Overgeschoolde werkers verdienen meer dan adequaat geschoolde collega's maar hebben de zelfde trainingsmogelijkheden. Geen van deze metingen doet duidelijk beter dan de alternatieven voor de verklaring van de variabelen.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Onderwijs, werk
Trefwoord(en)	Algemeen, opleiding, tevredenheid

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	/
Onderzoeker(s)	Eddy Omey & Dieter Verhaest Faculteit economie en bedrijfskunde UGent Hoveniersberg 24 9000 Gent Tel: 09/ 264 34 61 Fax: 09/ 264 35 92 http://www.feb.ugent.be

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	Hoe wordt overeducatie gemeten? Wat is de impact van overeducatie op verschillende variabelen (jobtevredenheid, mobiliteit, deelname aan training)? Wat is de verklaringskracht van de vier verschillende meetmethodes?
Hypothesen	Overeducatie beïnvloedt volgende variabelen: jobtevredenheid, mobiliteit, deelname aan training en verdiensten.

6. Methode

Onderzoeks-methode	Dit onderzoek is gebaseerd op SONAR-data over de transitie van school naar werk in Vlaanderen. Het betreft een kwantitatief onderzoek op basis van een schriftelijke enquête bij 3015 Vlaamse 23-jarigen, waarin de school- en vroege arbeidsmarktcarrière bevestigd wordt. Voor de eerste job na het verlaten van de school wordt de over- en ondereducatie gemeten, gebaseerd op de vier meetmethodes. Deze zijn DSA (direct Self-Assessment), ISA (Indirect Self-Assessment), JA (Job Analysis) en RM (Realised Matches). Vervolgens wordt het effect van de verschillende meetmethodes op de jobtevredenheid, de mobiliteit, de participatie aan training en de verdiensten geschat. Voor elk van deze variabelen werden twee basismodellen gebruikt. Een eerste groep vertrekt vanuit het oogpunt van de persoon en het bereikte educatieniveau van de werker wordt onder controle gehouden. Een tweede kijkt vanuit het oogpunt van de firma en daarbij worden jaren van over-, vereiste en ondereducatie onder controle gehouden..
Onderzochte groep	Van de 3015 geïnterviewden uit de SONARdataset had men voor 2439 respondenten gegevens over de eerste job. 238 zelfstandigen en mensen met een job buiten Vlaanderen of Brussel (31) werden uit de dataset geweerd. De analyse werd beperkt tot die respondenten waarvoor men gegevens had voor alle vier de meetmethodes. De uiteindelijke steekproef waarop de analyses werden uitgevoerd bestond uit 2144 respondenten.
Bereik	Regionaal (Vlaanderen)

7. Resultaten

Metten van overeducatie	De verschillende meetmethodes zijn DSA, ISA, JA en RM. DSA meet over- en onderscholing door de respondenten te vragen of ze over-, onder-, of adequaat geschoold zijn voor hun job. ISA bevestigd aan de respondenten wat volgens hun het juist scholingsniveau is voor hun job. Over- en ondereducatie wordt dan gemeten door dit niveau te vergelijken met het eigenlijke educatieniveau. JA baseert het vereiste scholingsniveau op een classificatie van beroepen opgesteld door jobanalysten. RM tenslotte baseert het vereiste scholingsniveau op de verdeling van de educatieniveau's van de werkers binnen elk beroep. De verschillen voor de meetmethodes zijn opvallend. Overeducatie in de eerste job varieert van 10,5% voor de RM-methode tot 54,2% voor de JA-methode. Men vindt slechts lage correlaties voor indicatoren die dezelfde variabele zouden moeten meten. De hoogste correlatie wordt waargenomen tussen RM en JA. Iedereen die ondergeschoold is volgens JA is ook ondergeschoold volgens de RM-methode en iedereen die overgeschoold is volgens RM is dat ook volgens JA. Deze bevindingen zijn consistent met de literatuur.
Jobtevredenheid	Overgeschoolde individuen zijn minder tevreden met hun job in vergelijking met adequaat geschoolde individuen met eenzelfde educatieniveau. Het negatief effect van overeducatie ligt in de lijn met wat eerder onderzoek opleverde. Voor ondergeschoolden zijn er geen consistente resultaten te vinden. Jobsatisfactie is negatief gerelateerd aan jaren van vereiste educatie. Ook hier zijn de resultaten voor ondereducatie niet consistent. DSA en ISA verklaren jobtevredenheid beter in vergelijking met de objectieve metingen wanneer het model is gebaseerd op bereikt educatieniveau. De resultaten liggen anders als men de analyse baseert op jaren van vereiste educatie.
Mobiliteit	Gezien vanuit het oogpunt van de individuen zijn overgeschoolde werkers significant meer mobiel in vergelijking met adequaat geschoolde individuen met hetzelfde educatieniveau. Voor de RM-methode doet ondereducatie de mobiliteit significant dalen. Deze positieve relatie tussen overeducatie en mobiliteit komt overeen met andere bevindingen uit de literatuur. Het effect van ondereducatie op mobiliteit is positief. Schattingen gezien vanuit het oogpunt van de firma en gebaseerd op jaren van vereiste educatie geven aan dat mobiliteit significant hoger is op lagere beroepsniveau's. Enkel RM geeft een significantie aan voor het feit dat overgeschoolde werkers meer mobiel zijn dan adequaat geschoolde werkers. De DSA-methode verklaart de mobiliteit veel beter in vergelijking met de andere methodes als de verkregen educatie opgenomen wordt in de vergelijking.
Training participatie	De participatie aan training is positief gerelateerd aan de educatie. Indien gemeten door DSA, ISA en JA en vanuit het standpunt van het individu verkrijgen overgeschoolden significant minder training in vergelijking met adequaat geschoolde

	individueen met hetzelfde verkregen educatieniveau. De deelname aan training is duidelijk gerelateerd aan het jobniveau: complexe jobs vragen meer training. Vanuit het job-oogpunt zijn er geen indicaties dat overgeschoolden verschillende trainingsmogelijkheden hebben vergeleken met hun correct geschoolde collega's. ISA en DSA presteren beter in het verklaren van training in vergelijking met de objectieve metingen.
Verdiensten	Er bestaat een negatief effect voor overeducatie en een positief voor ondereducatie vanuit het standpunt van het individu in geval van de ISA, JA en RM-methode. Vanuit het job-standpunt sluit men aan bij Hartog (2000) die zegt dat de relatie tussen over- en ondereducatie en verdiensten niet gevoelig zijn voor het toegepaste systeem. Toch voegt men er aan toe dat de meetmethode wel de magnitude van de coëfficiënten beïnvloedt.

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

/

9. Beleidsaanbevelingen

Nee

10. Samenvatting

Het onderzoek gaat over de impact van overeducatie en het meten hiervan. Het werd uitgevoerd door Eddy Omeij en Dieter Verhaest van de Faculteit economie en bedrijfskunde (UGent). De laatste jaren is er veel verschenen over 'over- en onder-educatie'. Er zijn echter verschillende methoden om overeducatie te meten. Ook is de literatuur niet eenduidig over de bevindingen overheen de verschillende methoden. Bovendien gaat het meestal om de relatie tussen 'opleidingsmismatch' en loonverdiensten, terwijl ook andere variabelen kunnen spelen.

Dit rapport omvat drie luiken. Ten eerste bestaat er geen uniforme manier om overeducatie te meten. Meetmethodes voor overeducatie kunnen dan ook in vier categorieën ingedeeld worden. In dit onderzoek heeft men de vier methodes toegepast op 1 dataset zodat men de robuustheid kon nagaan van de vier methodes. Daarbij heeft men overeducatie niet enkel gelinkt aan loonverdiensten maar ook aan jobtevredenheid, mobiliteit en deelname aan training. Het tweede doel van dit onderzoek is dan ook het nagaan van de echte impact van overeducatie op deze variabelen. Hierbij heeft men enerzijds de bereikte educatie en anderzijds de jaren van vereiste scholing onder controle gehouden.

Een derde doel is het testen van de verklarende waarde van de toegepaste metingen.

Het onderzoek is gebaseerd op een SONAR-dataset (1999) over de transitie van school naar werk in Vlaanderen, waarbij men informatie verkreeg over de eerste job na het verlaten van de school. Men heeft deze gegevens verwerkt aan de hand van verschillende analysetechnieken.

De belangrijkste conclusies uit dit onderzoek zijn de volgende:

- (1) Het voorkomen van overeducatie is zeer afhankelijk van de gebruikte meetmethode en de correlaties tussen de verschillende methoden is opmerkelijk klein.
- (2) Het teken, de grootte en de significantie van de effecten van educatie-mismatches op de verklarende variabelen verschilt eveneens tussen de verschillende metingen. In het algemeen zijn de resultaten die robuust zijn overheen verschillende studies in de literatuur, ook robuust overheen de verschillende metingen in dit onderzoek.
- (3) De effecten van overeducatie zijn over het algemeen sterk over de verschillende metingen wanneer verkregen educatie onder controle wordt gehouden. Overgeschoolde werknemers zijn minder tevreden, meer mobiel, nemen minder deel aan training en vorming en verdienen minder dan adequaat geschoolde werknemers met hetzelfde educatieniveau. De resultaten voor ondereducatie zijn minder duidelijk.
- (4) Er kunnen geen robuuste conclusies getrokken worden inzake de impact van overeducatie op mobiliteit en participatie aan training en vorming wanneer jaren van vereiste educatie onder controle wordt gehouden. Er zijn geen indicaties gevonden dat overgeschoolde werknemers verschillende trainingsmogelijkheden hebben in vergelijking met hun adequaat geschoolde collega's. Het effect op verdienste is wel robuust.
- (5) Geen van deze metingen doet duidelijk beter dan de alternatieven voor de verklaring van alle variabelen waarvoor in dit onderzoek interesse.